

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra Politologie a evropských studií

Martin Bigas

Působení Podpůrné Mise OSN v Libyi

Bakalářská práce

Mgr. Hynek Melichar, Ph.D.

Olomouc 2020

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval samostatně na základě uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne 21.04.2020

Rád bych tímto poděkoval panu Mgr. Hynkovi Melicharovi, Ph.D. za cenné rady, odborné vedení a pomoc při kompletaci této práce.

Obsah

Úvod.....	1
1. Teoretický rámec	5
1.1. Humanitární intervence	5
1.2. Doktrína Responsibility to Protect	5
1.3. Teorie modelů humanitárních intervencí	6
2. Vývoj situace v roce 2011 a působení organizace NATO.....	10
3. Model působení OSN v Libyi a jeho výsledky.....	17
4. Úvaha o užití vhodnějšího modelu	23
Závěr	28
Prameny a literatura	32
Abstrakt.....	37
Abstract	38

Úvod

Po invazi do Iráku v roce 2003 se politika Muammara Kaddáfího dramaticky proměnila. Začal si uvědomovat, jaký přínos by mohlo mít směřování jeho země na západ, a to především z hlediska ekonomického rozvoje. Významným aspektem však byla také reflexe situace v Iráku. Jedním z hlavních důkazů se stalo ukončení programu vývoje chemických zbraní krátce po zmiňované invazi. Změna z klasické islámské politiky orientované na daný region na snahu integrovat se do západního prostoru, měla výrazný vliv především v samotném arabském světě, neboť libyjský režim v minulosti pravděpodobně podporoval teroristické organizace typu Al-Káida¹. Můžeme pouze spekulovat do jaké míry měla vliv na takový vývoj Bushova doktrína a jeho válka proti terorismu. Libyi se z tohoto hlediska dostalo pochvaly od mezinárodního společenství. Problémem však i nadále zůstával postoj Kaddáfího režimu k občanům vlastního státu. Z hlediska nastavení části lidských a občanských práv byla Libye v daném regionu státem značně pokrokovým již od nástupu Kaddáfího k moci. Nelze nezmínit pokroková práva žen či postoj režimu k bezdomovectví, kdy právo na bydlení bylo zaručeno příslušnými zákony. Nicméně z pohledu snahy integrace na západ byla tato práva jen nicotnými a zanedbatelnými body, neboť nastavení lidských a občanských práv se ani v nejmenším nepřibližovalo těm v západním rozvinutém světě.

Ke změně autoritářského režimu lze dospět pouze třemi cestami. První z nich je revoluce, která systém promění v krátkém časovém horizontu. Druhá cesta vede skrze vnější zásah, a to skrze intervenci, či invazi. Takového zásahu se Kaddáfí obával, neboť si byl vědom toho, že jeho politika je v určitých aspektech velmi podobná politice bývalého iráckého prezidenta Saddáma Husajna, jehož vláda byla právě vnějším zásahem ukončena. Třetí je cestou dlouhodobých ekonomických, politických a sociálních reforem. Muammar Kaddáfí se však rozhodl pro vlastní způsob řešení, který se neukázal jako právě ten nejvhodnější. Pokusil se změnit postavení a směřování země za starých vnitropolitických podmínek, kdy se snažil dosáhnout ekonomického rozvoje otevřením země západním investorům. Výrazná změna režimu však neproběhla, neboť nepodniknul žádné zásadní kroky k demokratizaci země, zlepšení životních podmínek občanů, či celkovému rozvoji občanské společnosti, což se stalo nejkritizovanějším aspektem režimu v Libyi téměř všemi významnými mezinárodními organizacemi. Jedním z hlavních důvodů byl pravděpodobně cíl, který znamenal pouze posílení mocenského postavení Kaddáfího. Občané země měli

---

¹ O spolupráci současných aktérů s vůdčími osobnostmi teroristických organizací v minulosti pojednává například Washington Post (Washington Post 2017). Napojení Kaddáfího režimu na teroristické organizace objasňuje ve svém článku CFR (CFR 2005).

k vedení státu negativní vztah právě kvůli jejich životním podmínkám, kdy v dlouhodobém časovém horizontu neviděli snahu o zlepšení. Tato situace vedla postupně k bujení vnitřní nespokojenosti, nárustu odporu vůči státu a následující eskalaci během tzv. Arabského jara a protestech v roce 2011. A i přes 2 mezinárodní intervence – Organizace severoatlantické smlouvy, Organizace spojených národů – se situace dodnes nezlepšila a z Libye se stal takzvaný *failed state*, který se nachází ve stavu občanské války. Moc je rozdrobena mezi několik aktérů. Problém se snaží řešit OSN, jejíž podpůrná mise *United Nations Support Mission in Libya* v Libyi stále působí. A právě model užívaný OSN v Libyi a jeho úspěšnost je hlavním výzkumným cílem této práce.

Z hlediska metodologie je práce případová studie. Hlavními cíli je analyzovat porevoluční a válečný vývoj situace v Libyi, a to především v rámci rozdělení moci a hlavních aktérů, kteří o moc usilují. Následně zjistit úspěšnost aktuálně používaného modelu podpůrné mise OSN a dle výsledku této analýzy daný model potvrdit jako úspěšný či neúspěšný. V případě prokázaných nedostatků si tato práce klade za cíl navrhnout použití modelu, jehož postup a předpokládaný důsledek by mohl překonat model současný. K ověření cílů práce využívá výzkumnou otázku: *Jaký model intervence využívá OSN v Libyi a jakých výsledků tento model dosáhl?* V rámci metodologie se práce snaží ověřit kauzální důsledky zapříčiněné aktuálně užívaným modelem v Libyi. Použité modely vycházejí z teorie modelů humanitárních intervencí, která je zároveň hlavní teorií této práce.

Práce je dělena do čtyř kapitol. První kapitola předkládá rámec výzkumu, který je následně využit v dalších kapitolách. Nejprve vysvětluje samotnou definici pojmu humanitární intervence a z něj vycházející teorie, které jsou následně využívány v rámci celé práce. Jedná se o doktrínu *Responsibility to Protect* a teorii modelů humanitárních intervencí. Druhá kapitola popisuje a shrnuje vývoj v Libyi v roce 2011. Přináší pohled na přechod od revolučního dění k intervenci ospravedlněnou modelem *Responsibility to Protect*, který využila organizace NATO. Tato kapitola se zaměřuje na vznik krize v Libyi a počáteční způsoby řešení této krize. Následně se kapitola zaměřuje na objasnění důsledků působení organizace NATO v Libyi, především hlavních chyb, kterých se dopustila. Tato kapitola objasňuje důležitý vývoj přechodu mezinárodní odpovědnosti z organizace NATO na organizaci OSN a ukazuje, jak akce NATO zkomplikovaly řešení libyjského problému.

Třetí kapitola se zaměřuje na převzetí odpovědnosti za situaci v zemi organizací OSN a její misí, objasňuje vývoj v následujících letech, a zaměřuje se na zodpovězení otázky, který model humanitární intervence podpůrná mise OSN v Libyi užívá. Tato kapitola dále vysvětluje, jakým způsobem OSN v zemi působí a následně zkoumá jaké formy řešení

problému v období 2012-2018 použila. V rámci hlavních cílů práce tato kapitola hodnotí použitá řešení a předestírá jejich důsledky, které jsou následně zhodnoceny v kontextu situace v zemi, a to sice srovnáním stavu v roce 2018 se stavem po začátku revoluce v roce 2011 a následně po převzetí odpovědnosti po ukončení působení organizace NATO v Libyi stejného roku. Tato kapitola je nosnou částí práce, neboť obsahuje klíčové zhodnocení výsledků organizace OSN, které mohou být následně využity v kapitole čtvrté.

Čtvrtá poslední kapitola se zaměřuje na možnost využití vhodnějšího modelu, jenž by mohl být efektivnější v rámci dlouhodobé perspektivy vývoje. Hlavním cílem této kapitoly je představit řešení co možná nejrychlejšího způsobu ukončení konfliktu, zavedení stabilních institucí a obratu stavu země od takzvaného failed state k demokratickému, nebo alespoň podobně efektivnímu způsobu řízení země.

Vzhledem k charakteru práce, jejímu zaměření a faktu, že se jedná o analýzu nedávných a stále pokračujících událostí, práce vychází především z oficiálních zpráv NATO a OSN a dále z novinových článků a internetových zpravodajských portálů. Mezinárodní monografie věnující se problematice působení OSN v Libyi, vzhledem k absenci dosavadního výzkumu v rámci této tematiky téměř neexistují a česká literatura chybí zcela.

První kapitola tvoří komplexní teoretický rámec práce a vychází z významných děl světově známých autorů. Nejprve se zabývá definováním pojmu humanitární intervence, k čemuž práce využívá především díla *Humanitarian intervention: Ethic, Legal and Political Dilemmas* editovaného Jeannem Holzgrefem a Robertem Keohanem, kteří fenomén podrobně objasnili, a to včetně jeho nedostatků. K jejich pojetí tato práce přidává pohled mezinárodního práva, kdy je nutné zmínit legálnost intervence obsaženou v Chartě OSN kapitole 7. Významný je taktéž článek Charlese Krauthammera *The Short, Unhappy Life of Humanitarian War*, který se věnuje problematice humanitárních intervencí z pohledu psychiatrie. Model R2P má základ v reportu Mezinárodní komise pro intervence a státní suverenitu (ICISS) *The Responsibility to Protect*, který model R2P dopodrobna vysvětluje a pro účely této práce je naprosto dostačující. Jako zcela zásadní teorie je zde použito dílo Jamese Kurtha *Models of Humanitarian Intervention: Assessing the Past and Discerning the Future*, neboť nabízí možnost zvolit vhodný model pro řešení humanitární krize v odlišných státech. Na základě této teorie bude ve čtvrté kapitole ověřována hypotéza práce.

Druhá kapitola se opírá o knihu *Libya: The Responsibility to Protect and the Future of Humanitarian Intervention* editovanou Aidanem Hehirem a Robertem Murrayem. Kniha je souhrnným sborníkem věnujícím se doktríně R2P, Libyi a dalším případům. Vhodně

osvětluje použití tohoto modelu a na jednotlivých případech ukazuje jeho provedení. Vzhledem k zaměření knihy na Libyi také stručně objasňuje vývoj před příchodem Arabského jara a následně problémům použití R2P v této zemi. Klíčovou literaturou této kapitoly bezesporu tvoří rezoluce Rady bezpečnosti OSN. Konkrétně dvě rezoluce z roku 2011 – číslo 1970 a 1973.

Třetí kapitola vychází primárně z oficiálních zpráv mise UNSMIL, a především z reportů Rady bezpečnosti OSN. Vzhledem k rozsahu a dlouhodobé perspektivě dané podpůrné mise byly zprávy vydávány průběžně a pravidelně, tudíž jsou nesmírně cenným přínosem pro zhodnocení průběžných výsledků OSN. Významným aspektem takové literatury je poznání stavu země již od počátku mise, neboť tyto zprávy představují koherentní a oficiální zdroj, jenž je ve své podstatě nejbliže realitě. Následně je pohled OSN rozšířen o pohled Evropské unie, konkrétně o zprávy Evropské komise, která stav v zemi také dlouhodobě sleduje, neboť právě Libye je jednou z hlavních migračních křižovatek. Významný pohled na danou problematiku přinášejí také *International Crisis Group* a *The Libya Observer*, které situaci taktéž dlouhodobě sledují.

Poslední čtvrtá kapitola je vlastním zhodnocením současné situace v Libyi. Vzhledem k aktuálnosti problematiky tato kapitola vychází především ze zpravodajských internetových portálů, z nichž nelze nezmínit *The Libya Observer* a portál *Al-Jazeera*, které jsou dané problematice nejbliže. Tyto zdroje jsou rozšířeny a ověřeny pomocí dalších světových zpravodajských webů, jako jsou například *The Guardian* či *The Economist*. V rámci samotného doporučení pro použití efektivnějšího modelu práce vychází z již zmíněné teorie humanitárních intervencí Jamese Kurtha, a především pak z práce Roye Licklidera *The Consequences of Negotiated Settlements in Civil Wars*, který se mimo jiné zajímá o způsoby ukončení občanských válek.

Práce využívá místo oficiálních názvů všeobecně zavedené zkratky. Stát Libye (*The State of Libya*) je zkrácen na Libye. Organizace spojených národů (*United Nations*) je zkrácena na OSN a Podpůrná mise OSN v Libyi (*United Nations Support Mission in Libya*) je zmiňována jako UNSMIL. Organizace severoatlantické smlouvy, či častěji Severoatlantická aliance (*North Atlantic Treaty Organisation*) je zkrácena na NATO. Doktrína *Responsibility to Protect* je v práci označována jako R2P. Ostatní organizace a jména jsou uváděny v české transkripci a není vyloučeno, že v jiných textech je možné je nalézt přepsané jiným způsobem. Ve sporných případech jsou názvy a jména uváděny i v originálních zněních.

1. Teoretický rámec

1.1. Humanitární intervence

Humanitární intervenci lze definovat jako „*vyslovení hrozby, či použití síly na území jiného státu, zaměřené na prevenci, či ukončení rozsáhlých a závažných porušení základních lidských práv jednotlivců, raději nežli jeho vlastních občanů, a to bez souhlasu státu, na jehož území je tato síla, či hrozba aplikována*“ (Holzgreffe, Keohane 2003: 18). Hrozbou a silou autoři nemyslí pouze sílu fyzickou, tedy možnost nasazení vojsk, ale i možnost uvalení různých druhů sankcí.

Humanitární intervence je často velmi kontroverzním tématem, neboť v každém jednotlivém případě vždy propukne debata nad etičností a oprávněností dané operace. „*Základním zaměřením humanitární intervence je oprava problémů ve společnosti – etické, třídní, partizánské, kmenové. Lze to provést pomocí ozbrojené intervence zvenčí? [...] Logickým koncem humanitární intervence je udržování míru*“ (Krauthammer 1999). Problém, na který Krauthammer upozorňuje, však částečně řeší doktrína Responsibility to Protect, která vznikla o 2 roky později.

1.2. Doktrína Responsibility to Protect

Doktrína R2P byla rozpracována Mezinárodní komisí pro intervence a státní suverenitu (ICISS) v reportu *The Responsibility to Protect*. Jak již bylo zmíněno výše, v tomto reportu se autoři zabývají především právem humanitárních intervencí. „*Otázkou je kdy, jestli vůbec, náleží státům převzít donucovací – a zejména vojenskou – akci proti jinému státu za účelem ochrany lidí před rizikem v tomto jiném státě*“ (ICISS 2001: 7). Tato práce odpovídá na podobné otázky znějící z mezinárodního prostředí, neboť byla vydána bezprostředně po teroristických útocích 11. 9. 2001 a taktéž reagovala na otázky z předchozích konfliktů v Somálsku, Bosně, Kosovu a Rwandě.

Popis působení organizace NATO v Libyi a jím využívaný model R2P není hlavním záměrem této práce, proto zde autor uvádí pouze synopsi, ke které autoři ICISS v závěru došli. Základní princip R2P zní následovně: „*Státní suverenita implikuje odpovědnost, a primární odpovědností pro ochranu vlastních lidí je sám stát*“ (ICISS 2001: 11). „*Kde populace trpí vážnou újmou, jako výsledek interní války, vzpoury, represí nebo státního selhání, a stát je neochotný či neschopný to zastavit nebo odvrátit, princip ne-intervence přechází na mezinárodní odpovědnost chránit*“ (tamtéž). Autoři tuto mezinárodní odpovědnost rozdělují na 3 elementy: odpovědnost chránit, odpovědnost reagovat a

odpovědnost přestavby. V samotné podstatě takto dávají mezinárodnímu společenství poměrně jasný návod k postupu. Základní a nejdůležitější prioritou R2P je však prevence. „*Možnost prevence by měla být vždy vyčerpána ještě před úvahou o vojenské intervenci*“ (tamtéž).

Element reakce autoři úzce spojují s vojenskou intervencí, kterou však doporučují pouze v extrémních případech, kdy vše ostatní již selhalo. Aby byla vojenská intervence oprávněná „*musí existovat vážné a nenapravitelné újmy na lidských bytostech, [...], velká míra ztrát na životech (ne nutně genocida), která je produktem záměrných státních akcí, nebo neschopnosti státu jednat, nebo v situaci takzvaného failed state.* [Oprávněným stavem vojenské intervence je také] *vysoká míra zabíjení v rámci etnických čistek, nucené vyhošťování, akty teroru, či znásilňování*“ (ICISS 2001: 12). Dále autoři specifikují a popisují, jak, kdy a proč má mezinárodní společenství nad takovým postupem uvažovat a jak ho má následně provést.

Jako nesmírně důležitá se jeví otázka toho, kdo je oprávněný takovou intervencí iniciovat, či ji dokonce autorizovat. Vzhledem k tomu, že se jedná o přenesení odpovědnosti na mezinárodní společenství, musela být nalezena vhodná zastupující organizace, která by právě státy mezinárodního společenství zastřešila. Jako nejvhodnější se jevila a stále je OSN. Již v původní verzi Charty OSN se takové převzetí odpovědnosti objevuje (článek 99). „*Generální tajemník může přivést k pozornosti Radu bezpečnosti [OSN] v záležitostech, při kterých, může podle jeho názoru dojít k ohrožení udržení mezinárodního míru a bezpečnosti*“ (OSN 1945: 18). Bezpečnostní výbor by měl následně posoudit situaci a zvážit všechny možnosti, především však možnost prevence. Následně, v případě nemožnosti najít jinou alternativu, může Rada bezpečnosti OSN autorizovat intervenci.

1.3. Teorie modelů humanitárních intervencí

Zcela zásadní teorii pro výzkum humanitárních intervencí vytvořil harvardský profesor James Kurth. Jedná se o klasifikaci *modelů humanitárních intervencí* (Kurth 2001) vytvořenou pro Foreign Policy Research Institute a publikovanou v roce 2001. Kurthova klasifikace vychází z předcházejících konfliktů a intervencí, které byly pro jejich řešení v daných státech použity. Kurth humanitární intervence rozdělil do čtyř skupin na pomyslném kontinuu, podle míry zapojení mezinárodního společenství do širokého rozsahu

konfliktů, ze kterých vycházel. Vytvořil následující 4 kategorie. Absenční model, podpůrný model, podpůrný plus model a rekonstrukční model².

Absenční model vychází z několika případů: Súdán, Afghánistán, Čečensko, a dalších, především však z krize ve Rwandě v roce 1994. Průběh řešení krize ve Rwandě vyústil v dalekosáhlé změny při posuzování nutnosti a oprávněnosti intervence, neboť „*neschopnost intervenovat ve Rwandě opravdu poškodila konzistenci Spojených národů a jejich členských států. [...] mezinárodní komunita vydala historickou deklaraci “nikdy znovu, ne pod naším dohledem”*” (CFR 2014). Důvodem byla politika nezasahování, kdy ani veřejnost, a dokonce ani organizace chránící lidská práva nežádaly o humanitární intervenci. „*Výchozí politikou ve vztahu k humanitárním katastrofám tedy nebyla humanitární intervence, ale spíše humanitární izolacionismus, tedy absence*“ (Kurth 2001). Za její hlavní příčinu Kurth považuje větší politickou bezpečnost v budoucím hodnocení krize, neboť neúčast má tendenci být zapomenuta rychleji.

Podpůrný model Kurth usuzuje z nepříliš úspěšných případů Somálska a Bosny. „*[...] intervence, která byla limitována k okamžité úlevě humanitární katastrofy – např. hladomoru – mohla být skromným, rozumným a obezřetným způsobem, jak provést humanitární intervenci*“ (Kurth 2001). Oba případy však vedly ke značným ztrátám na životech civilních osob a také k všeobecné kritice mezinárodního společenství (především Spojených států jako zástupce NATO a následně také ke kritice organizace Spojených národů). Sám Kurth tento model nazývá nestabilní rovnováhou mezi absenčním a podpůrným plus modelem, neboť „*pokud jsou v reálném světě protichůdné zájmy a bojující strany a je nutný násilný vstup do postižené země, humanitární operace musí být buď rozšířeny na podpůrný plus model, nebo musí být zakázány, tím se stát absenčními. Díky Somálsku a Bosně máme dostatek zkušeností k indikaci toho, že podpůrný model není praktický, pokud je nutný násilný vstup do země*“ (tamtéž). Z těchto důvodů se dnes tento model již prakticky neužívá.

Podpůrný plus model je klasickým a poměrně efektivním druhem humanitární intervence. Kurth vychází z několika případů, nejvýraznějším je však Haiti v roce 1994. Ve své podstatě jde o „*zvolení příznivě nakloněného místního politického vůdce, jemuž bude předána moc. [...] Politický řád je obnoven rychle a levně, neboť vojenské jednotky mohou být [alespoň částečně] staženy*“ (tamtéž). Tento model však přináší i několik problémových aspektů, na které sám Kurth upozorňuje. Pravděpodobně největším z nich je možnost

---

² V originálním znění: the abstention model, the relief model, the relief plus model, the reconstruction model.

dosazení lídra, který danou zemi povede stejným způsobem, jako ten předchozí. Humanitární krize tedy může být dočasně vyřešena, zatímco její příčina může přetrvat. Kurth také upozorňuje na pohled liberálních advokátů humanitárních intervencí, kteří „*tyto intervence neuvidí jako humanitární, ale spíše jako snahu USA prosadit své ekonomické a strategické zájmy*“ (tamtéž). Takový pohled však v této práci není zohledněn, neboť by k jeho ověření byla nutná znalost rozhodování nejvyšších představených politiků a armádních poradců v rámci USA a jejího zapojení v libyjském konfliktu. Taková data nejsou k dispozici.

Rekonstrukční model je nejradikálnějším zásahem do politického systému v rámci intervenované země. Kurth jako nejklašičtější případy uvádí americkou okupaci v Německu, Rakousku, Itálii a Japonsku po druhé světové válce. Tento model je „*zaměřen na organizaci celého politického systému státu, podél linií nějakého druhu liberálního, demokratického nebo dokonce multikulturního systému*“ (tamtéž). Někteří teoretikové tvrdí, že do tohoto modelu lze zařadit i Bosnu a Kosovo, Kurth však tvrdí, že žádný moderní případ není znám, neboť Bosna a Kosovo nikdy liberálně-demokratický politický systém neměly. Podmínka zkušenosti s jakoukoliv formou liberálně-demokratického systému je tedy i pro účely této práce nevhodná, neboť Libye takovou zkušenost nemá. S ohledem na historický vývoj politického systému v Libyi práce využívá tento model v modifikované formě, kdy je podmínka liberálně-demokratické zkušenosti pojata volněji.

Je však nutné zohlednit i cíl, kterým v tomto případě nemůže být liberálně-demokratický stát, neboť to není v souladu s bývalým islámsko-autoritářským režimem. Takový přístup by situaci pravděpodobně ještě více zkomplikoval. V tomto ohledu jde spíše o zavedení nových, funkčních institucí, které by byly založeny na demokratických principech, avšak s ohledem na předchozí zkušenost země. Šlo by tedy o jakousi fúzi starého a nového systému takovým způsobem, aby demokratizace a liberalizace probíhala, pokud možno, co nejplynuleji. Především proto, aby občané země dostali možnost se novému systému přizpůsobit, popřípadě ho upravit tak, aby v daném regionu, v tomto případě Libyi, mohl fungovat. Cílem této práce není zcela definovat možnosti nastavení rekonstrukčního modelu v různých částech světa, proto pracuje pouze s obrysem naznačeným výše.

Hlavním cílem této práce je určit, jaký model je mezinárodním společenstvím v Libyi aktuálně využíván a jeho zhodnocení. Druhým cílem je následně navržení modelu, který by mohl být „efektivnější.“ Efektivnější model zde představuje zvrát v současném dění směrem k ukončení humanitární krize v Libyi a zavedení funkční vlády, v co nejkratším možném

časovém horizontu. V rámci nalezení vhodnějšího modelu práce využívá tři následujících navzájem si konkurujících hypotéz.

H1: „Použití podpůrného modelu je v případě Libye efektivnější než použití ostatních tří modelů.“

H2: „Použití absenčního modelu je v případě Libye efektivnější než použití ostatních tří modelů.“

H3: „Použití rekonstrukčního modelu je v případě Libye efektivnější než použití ostatních tří modelů.“

Hypotézy jsou ověřovány v rámci čtvrté kapitoly. Aktuálně užívaný model humanitární intervence je ověřen v rámci kapitoly třetí.

2. Vývoj situace v roce 2011 a působení organizace NATO

Na jaře 2011 se v celé řadě zemí Blízkého východu zvedla vlna protestů proti tamním vládám, či čelním představitelům režimů. Důvod těchto protestů nebyl v každé zemi stejný, nicméně můžeme pozorovat určitý trend, jenž téměř všechny tyto země spojoval. Jednalo se především o životní podmínky obyvatel těchto zemí. Tento trend nám částečně umožňuje generalizovat příčiny, které velmi přispěly k vypuknutí Arabského jara. Je také zcela nezbytné pochopit demografické faktory, neboť i ty byly v postižených zemích obdobné. Tato práce nemá za cíl podrobně rozebrat všechny příčiny vypuknutí protestů, avšak pochopení vzniku zmiňovaných protestů je zcela nezbytné pro řádné objasnění prvního kroku vývoje v tomto regionu, a především v Libyi, které se tato práce věnuje následně.

Hlavních deset příčin vypuknutí protestů zmiňuje Primoz Manfreda ve svém článku *10 Reasons for the Arab Spring*. Z hlediska demografie v Arabských zemích se počet obyvatel neustále zvyšuje a například „v Egyptě jsou dvě třetiny populace mladší 30 let“ (Manfreda 2019). Obdobné výsledky můžeme pozorovat i v ostatních arabských zemích. Dalším faktorem, který Manfreda zmiňuje je míra nezaměstnanosti a v jejím důsledku i míra životní úrovně. Míra nezaměstnanosti v Libyi v roce 2011 dosáhla svého maxima a to sice 19.57 % (Statista 2019), což byl nejhorší výsledek od roku 1999 a téměř 2% meziroční nárůst. Společně s těmito faktory je důležité vzít v potaz i rozšíření sociálních sítí v oblasti arabských zemí, neboť „sociální média se prokázala jako skvělý mobilizační nástroj, který aktivistům pomohl vyhnout se policii“ (Manfreda 2019). S tím je spojen i další bod, a to sice odpor bez vůdce. Téměř všechny protesty byly „spontánní, bez spojení s konkrétními politickými stranami, či jakýmkoliv ideologickým záměrem“ (tamtéž). Protestující se tedy spontánně sešli, shromáždění veřejně publikovali a další jednotlivci se mohli přidat, což tvoří velký problém pro vládní orgány, neboť takové shromáždění je velice těžké dopředu vysledovat a následně zastavit. Další výhodou protestujících bylo využití takzvaného svolávání věřících do mešit. „Ačkoliv protestující nebyli nábožensky motivovaní, mešity se staly perfektním startovacím bodem pro masová shromáždění“ (tamtéž).

Další body, kterým se Manfred věnuje, se zaměřují na vlády, či vůdčí elity. Zmiňuje například velmi dlouhá funkční období diktátorů. Například Muammar Kádáfí byl u moci více než 42 let. V ostatních arabských zemích byla situace obdobná. Manfred ovšem opomněl zmínit, že tento problém se netýkal pouze samotných diktátorů, ale i jejich aparátu – nejbližších a nejvýše postavených spolupracovníků. Možnost provedení změn v takto vedených systémech je pravděpodobně jen velmi těžko představitelná. „Většina populace

byla hluboce cynická vůči legitimitě stárnoucích režimů [a taktéž o pravděpodobnosti změn] (tamtéž). Jak již bylo na příkladu Kaddáfího zmíněno v úvodu, většina ekonomických opatření byla v těchto zemích prováděna pouze za účelem zlepšení ekonomické situace vedoucích představitelů těchto zemí. Všudypřítomná korupce ještě více znesnadňovala život občanům, kdy například v Egyptě „*musela většina populace přežít s 2\$ denně*“ (tamtéž). Na významný bod vzhledem k ekonomickým příčinám Arabského jara upozorňuje ve své práci také Abdul Mushtaq, který zmiňuje obdobné příčiny jako Manfred. „*Region Severní Afriky byl smrtelně ovlivněn vysokými cenami potravin a obilnin, především kvůli zvýšené inflaci v regionu*“ (Mushtaq 2017). Manfred také zdůrazňuje významnost vzrůstu nacionalismu, který spojil i dříve nespojitelné sociální skupiny. Na druhou stranu Mushtaq upozorňuje „*na střet mezi některými skupinami, především však mezi sunnity a šíity*“ (tamtéž). Tento aspekt však tato práce zanedbává, neboť sekularizace v rámci Libye není příliš zratelná, stejně jako etnické střety mezi obyvateli.

Mezinárodní sloganem pro vlnu povstání během Arabského jara se stalo prohlášení „*Lidé chtějí pád režimu!*“, přičemž hlavní motivací byly ekonomické změny. Velmi podstatným aspektem je také reakce diktátorů, která ve většině případů vedla „*od policejní brutality k jednotlivým reformám*“ (Manfreda 2019). Odlišná situace ovšem nastala v Sýrii a Libyi, kde se protesty postupně rozvinuly v občanské války. Výše zmíněné body lze zjednodušit a interpretovat takto. Arabské jaro začalo v roce 2011 v Tunisku a efektem sněhové koule se rozšířilo téměř na všechny arabské země. Protestujícími byli zpočátku především nezaměstnaní lidé do 30 let, kteří se nacházeli ve stavu nepříznivé životní ekonomické situace a hlubokého cynismu ohledně možných zlepšení. Ke shromažďování docházelo spontánně a v rostoucí míře díky sociálním sítím a rozmachu nacionalismu, navíc za využití náboženských zvyků, které však nebyly motivací. Takto lze obecně shrnout vývoj v celém regionu, tento popis však nezohledňuje všechny aspekty, nýbrž pouze ty nejdůležitější a dále se tato práce zaměřuje pouze na případ Libye.

Arabské jaro se do Libye přelilo velmi rychle z okolních států, a to necelé dva měsíce po vypuknutí protestů a celého arabského jara v sousedním Tunisu. Obdobně jako ve všech státech, kterých se vlna protestů týkala, se největší a rozhodující protesty odehrávaly ve velkých městech s vysokou koncentrací lidí, neboť i tento faktor napomohl rychlému šíření. Jak bylo zmíněno výše, protesty přerostly v dlouhou a doposud trvající občanskou válku. V průběhu času se však poměrně podstatně změnil příčiny a také bojující strany. Protesty začaly 15.-16. 2. 2011 v Benghází a rychle se rozšířily po celé zemi. Kromě již dříve zmíněných příčin, v Libyi hrál velkou roli i poměrně velký odpor vůči tehdejšímu vůdci, či

diktátorovi, Muammaru Kaddáfimu. Neboť se nejednalo o standardního diktátora, které bylo v té době možné v arabských zemích pozorovat. V mnoha ohledech se charakteristiky shodovaly, jako například již zmíněná délka úřadu. V jednom velmi významném aspektu se však odlišoval. V Kaddáfího politice lze vysledovat celou řadu populistických slibů, které svým občanům předkládal. Z tohoto důvodu měl poměrně velkou základnu svých podporovatelů. Přesné statistiky však nelze dohledat z důvodu charakteru tehdejšího režimu. Nicméně lze obecně konstatovat, že jeho podpora vycházela především ze západní části země, neboť největší vlna protestů se projevila v okolí měst Bengházi a al-Bayda, toto rozdělení země na východ a západ je zřejmě dodnes. Hlavním cílem protivládních protestů na východě byl tedy požadavek na okamžité odstoupení Muammara Kaddáfího z funkce, a naopak protesty na západě cílily především na změnu politiky směrem k lidu a zlepšení ekonomické situace občanů.

Následujícího dne, 17. 2. 2011, proběhl takzvaný „Den hněvu“ *„během kterého zemřelo nejméně 14 protivládních povstalců“* (Aljazeera 2011), což rozdmýchalo protesty ještě více a postupně se do protestů a boje zapojila velká část libyjských občanů. Kaddáfí totiž odmítnul z funkce odstoupit a zapojil do konfliktu armádu. Takto lze velmi zjednodušeně popsat počátek občanské války v Libyi. Tato fakta začalo brát velmi vážně mezinárodní společenství a většina států zareagovala stáhnutím svých občanů ze země a nasadila vojenské jednotky (např. Portugalsko, Nizozemsko, USA³). Na konci února se situace nezlepšovala a přišla první ucelená reakce mezinárodního společenství, a to sice Rezoluce 1970 Rady bezpečnosti OSN. V této rezoluci Rada bezpečnosti sdělila své soudy, požadavky a urgence ohledně aktuálního dění v Libyi. Nejzávažnějším prohlášením, které Rada bezpečnosti odsoudila, bylo *„hrubé a systematické porušování lidských práv, včetně represí proti nenásilným demonstrantům, [...] a nepřátelství a násilí proti civilnímu obyvatelstvu z nejvyšší úrovně libyjské vlády“* (UN 2011: a).

Vzhledem k závažnosti situace a obavě o ukončení takového chování, se Rada pro lidská práva rozhodla ustanovit vyšetřovací komisi, především kvůli obavě ze závažných zločinů proti lidskosti. Hlavním požadavkem zmíněným v této rezoluci bylo *„okamžité ukončení násilí a naplnění legitimních požadavků populace“* (tamtéž). Spolu s tímto tvrzením OSN vyzvala libyjské autority k dodržování mezinárodního práva, zajištění bezpečnosti cizinců, zabezpečení zdravotnické pomoci, svobodu tisku, a další. Rezoluce také ocenila reakci Mezinárodního soudního dvora, jenž se také zapojil a jmenoval žalobce, „se

---

³ (Mueller 2015)

kterým jsou libyjské úřady povinny kooperovat“ (tamtéž). Kromě těchto požadavků se Rada bezpečnosti rozhodla uvalit na Libyi zbraňové⁴, cestovní⁵ a ekonomické⁶ embargo a současně i vytvořit sankční komisi, která měla hlídat dodržování těchto nařízení. Z hlediska dlouhodobého vývoje, který tato kapitola sleduje, je však nesmírně důležitá právě ta část Rezoluce 1970, která vyzývá k humanitární asistenci. „[Rada bezpečnosti] vyzývá všechny členské státy ke spolupráci a akční kooperaci s generálním tajemníkem k umožnění a podpoře návratu humanitárních organizací a k vytvoření humanitární asistence v Libyi“ (tamtéž). Jinými slovy žádá členské státy o dohlédnutí nad dodržováním požadavků Rezoluce 1970.

Následující reakcí OSN byla Rezoluce 1973⁷ Rady bezpečnosti, která již nabádá k přímější akci, neboť *„odsoudila selhání libyjských autorit naplnit požadavky v souladu s Rezolucí 1970“ (UN 2011: b). Zmiňované autority předcházející rezoluci v podstatě ignorovaly a problém s násilím se tedy žádným způsobem nezměnil. Situace se dokonce dramaticky zhoršila a Rada bezpečnosti na základě předchozích pozorování vyjádřila ještě hlubší odmítnutí, neboť „akty násilí a zastrasování páchané libyjskými úřady [se rozšířily] proti žurnalistům, mediálním profesionálům a s nimi spojeným osobám“ (tamtéž). Dokonce byla vyjádřena obava, „že dochází k hlubokému poškozování lidských práv, včetně arbitrárních detencí, vynucených zmizení, mučení a souhrnných exekucí⁸“ (tamtéž). Kvůli těmto obavám se Rada bezpečnosti rozhodla „vyjádřit svou determinaci k zajištění ochrany civilistů a oblastí s civilní populací a rapidní neomezený průchod humanitární asistence a humanitárního personálu“ (tamtéž) a to včetně ochrany zmíněného humanitárního personálu. V rámci této rezoluce tak byla autorizována humanitární intervence v Libyi, neboť „situace v Libyi pokračuje ve vytváření hrozby mezinárodního míru a bezpečnosti“ (tamtéž). Avšak možnost nasazení okupačních sil byla vyloučena, ne však použití armády na pomoc civilistům, konkrétně na potlačení násilí a rychlého ukončení celého konfliktu. Rada bezpečnosti také rozšířila platnost stávajících embarg, především zákaz importu a exportu zbraní. Rozšíření v této oblasti spočívalo v inspekcích nákladních terminálů a konfiskaci nalezených zbraní a dalšího zmíněného vojenského vybavení v rámci Rezoluce*

---

⁴ Zákaz exportu a importu zbraní, zbraňových systémů a techniky, obranných oděvů. Včetně neletálních zbraní, které by mohli být použity na rozeznání protestujících. Přičemž jejich druhy jsou popsány v Rezoluci 1970.

⁵ 16 konkrétních osob zveřejněných v závěru Rezoluce 1970. Jednalo se především o vysoce postavené lidi (vláda i revoluční vůdci) a členy rodiny Muammara Kaddáfího.

⁶ Ekonomické embargo bylo uvaleno na 6 členů Kaddáfího rodiny, taktéž konkrétně zmíněných v závěru rezoluce 1970.

⁷ Rezoluce 1970 – 26. 2. 2011, Rezoluce 1973 – 17. 3. 2011.

⁸ Ve smyslu poprav.

1970. Ekonomické embargo bylo rozšířeno i na dominantní libyjské finanční instituce⁹. Velmi důležitým aspektem budoucího dění za účelem naplnění Rezoluce 1973 je také vyhlášení bezletové zóny a „*ustanovení zákazu všech letů ve vzdušném prostoru Libye, [...] kromě letů za humanitárním účelem – doručení asistence a personálu, doručení lékařských a potravních zásob*“ (tamtéž). K naplnění Rezoluce 1973 bylo nutné využít mezinárodní spolupráci států. S těmito účely se nejvíce shodovala organizace NATO, která se do konfliktu téměř okamžitě pod vedením Spojených států zapojila v rámci konceptu R2P.

Bezprostředně po autorizaci humanitární intervence Rezolucí 1973 „*došlo k dohodě Spojených států, Velké Británie a Francie a Arabských států k její okamžité implementaci*“ (Garamone 2011: a). Hlavním cílem této dohody bylo „*zastavení libyjských vládních jednotek v postupu do Bengházi a vytlačení jednotek z [dalších východních měst]. [...] Americké jednotky budou pokračovat v pomoci libyjskému lidu humanitární a ekonomickou asistencí*“ (tamtéž). K zastavení Kaddáfího politiky a neustálého porušování rezolucí OSN a mezinárodního práva však nestačilo libyjské vládní jednotky pouze potlačovat z východu, ale bylo nutné zasáhnout i západní část země u hlavního města. Z tohoto důvodu se koalice rozhodla ke spuštění operace Odyssey Dawn¹⁰, která měla za cíl především naplnění Rezoluce 1973, tedy ochranu libyjského lidu. Během několika dnů „*vyřadila libyjskou protiletdeckou obranu a vytlačila libyjské vládní jednotky z Bengházi*“ (Garamone 2011:c).

Všechny tyto akce proběhly v rámci několika týdnů v březnu 2011. Dne 31. 3. 2011 byla spuštěna oficiální mise NATO Unified Protector, která nahradila pouhou dohodu mezi státy, kterou bez pochyb operace Odyssey Dawn¹¹ byla. Hlavním důvodem vzniku mise Unified Protector byla pravděpodobně nedostatečnost mise Odyssey Dawn, která sice byla schopná vytlačit libyjské vládní jednotky z východních měst, nicméně je nedokázala bránit trvale, neboť se libyjské armádní jednotky začaly brzy po stažení vracet a krvavě dobývat města zpět. Operace nebyla pod přímou kontrolou NATO, ale spíše spojenců sjednocených pod velením Spojených států. A kvůli nedostatečné kapacitě nedosahovala potenciálu naplnit všechny požadavky Rezoluce 1973. Tato mise velmi zásadním způsobem změnila situaci v Libyi a je proto rozhodující pro budoucí vývoj a kroky, které v budoucnu muselo vzít v potaz OSN se svou misí UNSMIL. V následujících odstavcích se tato práce nebude

---

⁹ Investiční autorita, Zahraniční banka, Národní ropná korporace, Libyjsko-Africké investiční portfolio - „*především kvůli potenciálu financovat Kaddáfího režim*“ (UN 2011)

¹⁰ (Garamone 2011: b)

¹¹ Je namístě zmínit také další mise, které společně s misí Odyssey Dawn v Libyi působily: Operación Harmattan (Francie), Operation Ellamy (Velká Británie) a Operation Mobile (Kanada) - všechny 4 mise spolu však spolupracovaly a následně byly sjednoceny pod misi Unified Protector. Pro účely této práce je zde však užíván pouze název Odyssey Dawn.

věnovat přehledu všech událostí, neboť to není cílem práce, ale spíše postupům a výsledkům, které mise Unified Protector v Libyi zanechala a v jakých aspektech byla problematická.

Na působení misí NATO v Libyi existuje několik různých pohledů, neboť celá řada rozhodnutí byla sporná, a i samotný počátek této mise obsahuje celou řadu problémů. Jejichž objasnění ukazuje, že situace mohla být v realitě částečně odlišná od situace, která byla médií a NATO prezentována. Pravděpodobně největší motivací mise Unified Protector byla ochrana nenásilně protestujících, což s sebou přineslo zcela jednoznačný argument, že vláda násilně potlačuje nenásilné protestující, je tedy nutné proti takové vládě bojovat. Jedním z mnoha problémů je však otázka, zda byli tito nenásilní protestující opravdu nenásilní? A zda se proti nim vláda opravdu rozhodla použít hrubé (smrtící) násilí? Podle zpravodajského serveru BBC byla velká část protestujících v Bengházi ozbrojená „*kameny, benzínovými bombami, střelnými zbraněmi*“ (BBC 2011). Zatímco „*svědci řekli, že policie použila gumové projektily a vodní kanony k rozehnaní protestujících*“ (BBC 2011). Je tedy velmi možné, že usmrcení protestujících zmíněných dříve, nemuselo být zcela jistě dílem policejních orgánů. Je nutné zmínit, že o tomto tvrzení lze uvažovat pouze v prvních dnech protestů, v následujících dnech Muammar Kaddáfí nasadil vojenské jednotky, které v pozdějších fázích smrtící zbraně prokazatelně používaly. „*Část západních médií informovala nesprávně, že Kaddáfího jednotky střílí ostrou municí na nenásilně protestující*“ (Kuperman 2013). Protestující v Tripolisu vypálili celou řadu významných státních budov a „*teprve když si protestující opatřili zbraně, Kaddáfího jednotky začaly používat ostrou municí [...] a zaměřovaly se pouze na rebely*“ (tamtéž).

Využití konceptu R2P je při znalosti těchto argumentů jen velmi těžko představitelné. Je však možné předpokládat, že Spojené státy k těmto informacím měly přístup, tudíž vyvstává další problematický aspekt použití R2P v Libyi. Kuperman formuloval otázku, zda tedy byla účelem intervence NATO ochrana civilistů? „*Primárním cílem NATO bylo svržení Kaddáfího režimu, a to i přes rostoucí újmu libyjským civilistům*“ (tamtéž). Mise Unified Protector se tedy přiklonila na stranu rebelů ve východní části země, jejichž cíl byl totožný s cílem NATO. Hlavním problémem pro budoucí vývoj byla pomoc „*britských vojenských představitelů v Bengházi s vybudováním velitelských struktur a ministerstva obrany*“ (Urban in Kuperman 2013). V rámci budoucího vývoje tak mise Unified Protector pomohla rozdělit zemi, což v následujících letech zásadně zkomplikovalo řešení situace (snaha sjednotit zemi), o které se aktivně pokouší mise UNSMIL. Je však nutné zmínit i pozitivní aspekty, kterých NATO v Libyi dosáhlo. Především se jedná o naplnění konceptu R2P a požadavků rezolucí Rady bezpečnosti OSN o ochraně civilního obyvatelstva, respektive individuálních

jednotlivců. Statisticky není možné zcela přesně určit počet lidí, kteří díky této misi přežili, nicméně „*podle analýz lze odhadnout, že se jednalo přibližně o 1100 Libyjců*“ (Kuperman 2013). To lze vysvětlit dostupností mezinárodní humanitární zdravotní pomoci, která v daných oblastech a postižených městech operovala. V následujících měsících NATO a povstalci dobyli západní oblasti Libye a donutili Kaddáfího aparát ke stažení se na jih Libye, kde stále existovaly oblasti s vysokou podporou vlády. „*20. 10. 2011 povstalci našli a zajali Kaddáfího a po třech dnech ho popravili*“ (tamtéž). Takto skončil Kaddáfího režim a o týden později byla oficiálně ukončena i mise Unified Protector. Tento vývoj také znamenal konec občanské války z roku 2011, neboť zastánci Kaddáfího vlády, již neměli důvod bojovat.

3. Model působení OSN v Libyi a jeho výsledky

Zatímco mise NATO Unified Protector byla misí pouze vojenskou, mise OSN UNSMIL je misí čistě politickou a byla ustanovena v průběhu mise Unified Protector rezolucí 2009¹² Rady bezpečnosti. V rámci této rezoluce OSN opakuje své předchozí obavy, týkající se násilí na lidských právech a částečně tyto obavy rozšiřuje o „*sexuální násilí, především proti ženám a dívkám, a rekrutaci a použití dětí v situacích ozbrojeného konfliktu, to vše v rozporu s mezinárodním právem*“ (UN 2011:c). Taktéž bylo vyjádřeno znepokojení ohledně situace šíření zbraní, a to především kvůli „*potenciálnímu vlivu na regionální mír a bezpečnost*“ (tamtéž). Šíření zbraní probíhalo v rozporu s dříve uvaleným embargem, nicméně Rada bezpečnosti v této rezoluci rozhodla o snížení úrovně embarga a vyňala „*malé střelné zbraně, lehké zbraně a příslušný materiál [z Rezoluce 1970]*“ (tamtéž), jednalo se však pouze o zbraně určené pro spojence humanitární intervence. Zároveň bylo upraveno ekonomické embargo, a to snížením omezení ve prospěch libyjských finančních organizací, které „*nyní měly přístup k fondům a financím*“ (tamtéž). Tento přístup byl však podmíněn tím, k čemu je daná instituce chce použít. Rezoluce povolila použití financí na humanitární a energetické potřeby, potravinovou produkci, a především k vytvoření a obnovení institucí vlády a infrastruktury. Především však Rada bezpečnosti rozhodla o zavedení nových požadavků a představila i způsob řešení, kterým by tyto požadavky bylo možné implementovat. Rada bezpečnosti „*se rozhodla ustanovit Podpůrnou misi Spojených národů v Libyi (UNSMIL), pod vedením zvláštního zástupce generálního tajemníka, pro počáteční období tří měsíců*“ (tamtéž). Misi UNSMIL bylo svěřeno velké množství nesnadných úkolů, které měly za cíl ukončit občanskou válku a vytvořit funkční instituce. Kromě již dříve zmíněných bodů týkajících se humanitární pomoci a obnovení bezpečnosti, bylo misi UNSMIL svěřeno „*vedení inkluzivního politického dialogu, podpora národního usmíření, a spuštění procesu vytvoření nové ústavy a voleb*“ (tamtéž). K provedení takových cílů bylo nutné úzce spolupracovat s misí Unified Protector a provést „*okamžité kroky k zahájení ekonomické obnovy a rozšíření státní autority, včetně posílení institucí a obnovy veřejných služeb*“ (tamtéž).

Po smrti Kaddáfího v říjnu 2011 Národní přechodná rada¹³ (NTC) vydala Deklaraci osvobození Libye. Ve své podstatě se jednalo o veřejné prohlášení pronesené v Bengházi a jednalo se o oznámení konce Kaddáfího vlády, sjednocení a pohled na novou svobodnou

---

¹² Ze dne 16. 9. 2011.

¹³ Přechodná vláda vedená Mustafou Abdulem Jalilem, která vznikla 22. 10. 2011. Samotné NTC vzniklo 27. 2. 2011 v Bengházi.

budoucnost, což bylo oceněno Radou bezpečnosti a dalšími významnými světovými státníky¹⁴. Rezolucí 2016 však byly znovu zopakovány obavy z pokračování porušování lidských práv některých skupin, především vězňů a také proběhlo snížení omezení embarg ve prospěch finančních institucí¹⁵. Následně však byla vyslovena výzva NTC na potlačení proliferace zbraní na jihu země, které by mohly padnout do rukou teroristickým skupinám prokazatelně napojeným na město Sabha a také výzva k pokračování kooperace s mezinárodními a regionálními organizacemi.¹⁶ V prosinci 2011 byl mandát mise UNSMIL prodloužen o další 3 měsíce a byla vyjádřena podpora NTC vzhledem k naplňování požadavků OSN¹⁷.

Na konci ledna a začátku února 2012 vláda NTC přepracovala částí přechodné ústavy, která byla zavedena v roce 2011 ústavu a zavedla do ní 2 zcela nové části týkající se národní volební komise a volebního systému. Přechodná ústava brala velký zřetel na tradici Libye a revoluční události z února 2011. Tato ústava měla sloužit „*v přechodném období, dokud nebude přijata ústava ve všeobecném referendu*“ (Libya's Constitution 2011). K tomu však bylo nutné uspořádat volby, které byli hlavním záměrem přechodné vlády NTC i samotné mise UNSMIL. Rada bezpečnosti ocenila přijetí těchto zákonů, také „*přivítala pozitivní vývoj v Libyi, který zlepšil vyhlídky na demokratickou, mírovou a prosperující budoucnost pro libyjský lid*“ (UN 2012). Rada bezpečnosti také vyzvala libyjskou přechodnou vládu k dodržování lidských práv a upozornila na nezlepšující se stav v detenčních zařízeních. Velká část předchozích výtek byla zopakována a spolu s důrazem na zmíněná detenční zařízení byly libyjské autority znovu upozorněny na práva žen, dětí a minoritních skupin. Také rozsah bezpečnosti stále nedosahoval úrovně před únorem 2012. Z těchto důvodů se Rada bezpečnosti „*rozhodla prodloužit mandát mise UNSMIL o období dvanácti měsíců a také rozhodla, že modifikovaný mandát mise UNSMIL, v plném souladu s národním vlastnictvím, by měla být asistence libyjským autoritám s definováním národních potřeb a priorit skrze celou Libyi*“ (tamtéž). Hlavním cílem bylo podpořit proces demokratické tranzice a pomoc s jejím managementem, podpora vytváření zákonů¹⁸ a naplnění dříve zmíněných bodů v rezolucích Rady bezpečnosti. NTC vyjádřila svůj záměr uspořádat volby již v roce 2011 a po přijetí příslušných volebních zákonů byl termín voleb

---

¹⁴ Prezident USA Barack Obama, šéf NATO Anders Rasmussen, UK ministr zahraničí William Hague, ... (BBC 2011: b)

¹⁵ (OSN 2011: d)

¹⁶ (OSN 2011: e)

¹⁷ (OSN 2011: f)

¹⁸ Především dodržování mezinárodních smluv ohledně lidských práv.

vypsán na červen 2012. Nicméně nakonec byly volby odloženy, kvůli sporům o počty zástupců z různých regionů. Volby do „*Všeobecného národního kongresu (GNC¹⁹) se konaly 7. 7. 2012. [...] Hlavním úkolem kongresu bylo vytvoření šedesáti-členného týmu, který vypracuje novou ústavu*“ (MIC 2012), díky které by bylo možné zvolit oficiální parlament Libye. Volby vyhráli s obrovským náskokem liberální demokraté. Libye tak mohla sestavit první demokratickou vládu. „*Byl vytvořen Všeobecný národní kongres a mírově mu byla předána moc z Národní přechodné rady*“ (OSN 2013). Velkým problémem této vlády byl však boj s opozičními islamistickými skupinami, na což libyjskou vládu upozornila i Rada bezpečnosti, stejně jako na neměnicí se stav v detenčních zařízeních a na situaci v rámci práv žen. Mise UNSMIL byla prodloužena o dalších 12 měsíců z totožných důvodů jako v roce 2012.

Vláda z roku 2012 však nebyla v naplňování požadavků Rady bezpečnosti příliš úspěšná a nedokázala sjednotit islamistické a opomíjené minoritní skupiny se skupinami nakloněnými vládě. V rámci celé Libye se opět začaly objevovat nepokoje a konflikty mezi těmito skupinami. Situace se začala dramaticky zhoršovat na začátku roku 2014 a konflikty se stupňovaly s přibližujícími se volbami do Komory reprezentantů²⁰ (HoR). Důležitým aspektem blížících se voleb bylo „*promování rovné a plné participace všech částí libyjské společnosti, včetně žen, mladých a minorit, v rámci politického procesu v inkluzivním národním dialogu*“ (UN 2014). Tento aspekt se bohužel vládě nepodařilo naplnit, a přestože se o to stejný cíl pokusila i mise UNSMIL, výsledkem bylo pokračování dosavadních konfliktů. Rada bezpečnosti také urgovala nově zvolené²¹ Ústavodárné shromáždění „*k dokončení formace shromáždění a k práci s minoritními komunitami k zajištění jejich reprezentativnosti v ústavodárném procesu*“ (tamtéž). Existovala také celá řada obav týkající se vězňů²², opětovného šíření zbraní a porušování lidských práv. Z těchto důvodů byl mandát mise UNSMIL prodloužen o další rok a jeho cíle byly rozšířeny o „*přímou kontrolu zbraní a s tím spojeného materiálu a aktivní potlačování proliferace zbraní*“ (tamtéž). Z hlediska zaměření této práce je však velmi významným cílem „*vybudování vládní kapacity, jako součásti koordinované mezinárodní snahy, [...] poskytnutím podpory ministerstvům, národní legislativě a lokální vládě*“ (tamtéž). Zde již můžeme pozorovat snahu Rady bezpečnosti o aktivní pomoc s vládnutím.

---

¹⁹ V té době legislativní orgán, avšak stále pouze přechodný.

²⁰ Parlament Libye.

²¹ Z 20. 2. 2014

²² Jednalo se o uvěznění bez řádného soudu a o případy mučení vězňů.

Jak již bylo zmíněno, situace se začala dramaticky zhoršovat, a to především v oblasti města Benghází. Důvodů bylo několik, 2 hlavní spolu však velmi úzce souvisejí. Od února 2014 se začal veřejně projevovat generál Khalifa Haftar²³, vůdce Libyjské národní armády (LNA). Haftar využil médií a prezentoval v televizi „*jeho plán k záchraně národa a vyzval Libyjce ke vzpouře vůči zvolenému parlamentu, GNC, který měl stále platný mandát*“ (BBC 2019). Využil televizních spotů ve správný moment a jeho slova měla významný efekt na obyvatele východních měst, „ *které byly v tu dobu přebírány lokálními spojenci organizace al-Kaida a dalšími islamistickými skupinami, které prosazovaly kampaň útočení a bombovými útoky se soustředily na armádu, policejní personál a další veřejné služby*“ (tamtéž). Haftar totiž využil situace ve správný čas a nabídl Libyjcům řešení, tímto začala růst jeho popularita, a to především ve zmíněné východní oblasti země²⁴. V květnu 2014 Haftar se souhlasem vlády spustil Operaci Dignity proti islamistům v okolí Benghází. V té době „*Haftarova LNA těžila z mezinárodní podpory, která jí poskytnula zbraně a vojenská vozidla v rozporu s embargem UN [Rezoluce 1970]*“ (MEE 2019). Takto lze vysvětlit vyzbrojení Haftarovy LNA, které je důležité z hlediska jeho budoucí převahy. Důležité je zmínit, že Haftar „*také obdržel politické, diplomatické a vojenské zálohy z řady států, včetně UAE a Egypta proti OSN uznávané vládě*“ (tamtéž).

V červnu 2014 se konaly volby do HoR, jejichž výsledek však není příliš důležitý, neboť díky nim sice vznikla vláda, která měla být vládou jedinou a oficiální, avšak tato vláda se od jejího samotného počátku postavila na stranu Haftarovy LNA, tudíž na stranu proti OSN. Velmi brzy se tato vláda stala pouhým nástrojem LNA a defacto naplňovala Haftarův program. Vznikla tak situace, kdy v Libyi fungovaly najednou dvě vlády a země tak byla opět rozdělena na východ a západ. Na tuto situaci reagovala Rada bezpečnosti především prodloužením mandátu mise UNSMIL o další rok, podporou vlády GNC a pomocí s její transformací z vlády přechodné na vládu oficiálně uznanou mezinárodním společenstvím. Jednalo se především o „*snahu mise UNSMIL o zvládnutí libyjského politického řešení [...] ohledně bezprostředních kroků směřujících k dokončení libyjské politické tranzice, včetně zformování Vlády národní jednoty (GNA)*“ (UN 2015). K jejímu vytvoření došlo po uzavření Libyjské politické dohody²⁵ mezi GNC²⁶ a HoR. Problémem však bylo, že dohoda

---

²³ „*Do roku 1987 polní maršál Kaddáfího armády. Poté v exilu v USA, do Libye se vrátil po propuknutí protestů v roce 2012*“ (BBC 2019).

²⁴ „*Haftarova popularita nebyla sdílena v oblastech, kde byl viděn stále jako jeden z bývalých členů Kaddáfího režimu a byl také odmítán islamisty [proti, kterým bojoval]*“ (BBC 2019)

²⁵ Uzavřena 17. 12. 2015 (UN 2016)

²⁶ GNA nahradila GNC.

v následujících letech nebyla dodržována, a to především ze strany LNA generála Haftara. Oficiálně HoR vládu GNA uznal, v realitě však i nadále podporoval LNA. Bohužel nelze konstatovat, že by od roku 2016 došlo ke zlepšení situace. Došlo však k několika pokusům o dohodu a uklidnění situace. Například v roce 2017 se Francie rozhodla zapojit jako mediátor a prezident Macron „*hostoval rozhovory mezi Haftarem a GNA v Tripolisu, kvůli dohodě ohledně znovusjednocení země, současně s bojem proti terorismu*“ (EoE 2017). Důvodem této snahy byl především zájem Evropské unie o řešení migrační krize, neboť, jak se ukázalo, Libye sloužila jako jeden z hlavních migračních uzlů, z něhož se migranti snažili přeplynout Středozemní moře do Evropy²⁷. „*Evropská rada souhlasila s vytvořením uprchlických táborů v Libyi kvůli kontrole uprchlíků směřujících do Evropy. K vytvoření těchto kempů byla potřeba vláda s pevnými institucemi, která by tyto opera zvládla a ochraňovala je – s podporou EU*“ (tamtéž). Postoj OSN a EU byl a je v ohledu na Libyi totožný, avšak z částečně odlišných důvodů, které byly zmíněny výše. Jediným pozitivním výsledkem tak bylo mírné zlepšení vztahů mezi stranami.

Po shrnutí vývoje situace v Libyi, a především při zohlednění práce a výsledků OSN a mise UNSMIL je možné zvážit určení užívaného modelu humanitární intervence v Libyi a zodpovědět tak výzkumnou otázku této práce *Jaký model intervence využívá OSN v Libyi a jakých výsledků tento model dosáhl?* Jednoznačně lze vyloučit absenční model, neboť mezinárodní organizace OSN v Libyi prokazatelně působila a působí. Taktéž lze s určitostí vyloučit model rekonstrukční, neboť ten je „*zaměřen na organizaci celého politického systému státu*“ (Kurth 2001) a k tomuto převzetí odpovědnosti za celý stát, a případně kontrole vlády jako celku ze strany OSN nedošlo. Dle Kurthových definic těchto modelů vyplývá, že model užívaný v Libyi je právě model podpůrný. V Libyi byly prokazatelně nasazeny oba podpůrné modely, je však nutné rozlišit dvě období, neboť tyto modely se částečně překrývají. A jak sám Kurth ve svém článku píše, „*humanitární operace musí být buď rozšířeny na podpůrný plus model, nebo musí být zakázány, a tím se stát absenčními*“ (tamtéž). Absenční model byl v této práci vyloučen jako první, tudíž tyto humanitární operace byly, a musely být, rozšířeny na podpůrné plus operace. Vystává však otázka, kdy k této změně došlo. V srpnu 2011, kdy OSN začala v Libyi působit, se jednalo především o akutní řešení humanitární krize. V té době sice byla mise OSN především misí politickou, avšak aktivně nepodporovala žádnou stranu. Šlo tedy o pokus situaci uklidnit a prioritně pomoci postiženým obyvatelům země. Primárně nasazeným modelem v Libyi byl tedy

---

²⁷ Především do Itálie, neboť geografické podmínky jsou poměrně příznivé z hlediska vzdálenosti. A také relativní bezvládní pomáhá uprchlíkům k volnému, i když poněkud rizikovému pohybu.

podpůrný model. V rámci vývoje situace se sice některé státy snažily určité strany podporovat, toto dění se však neodehrávalo v rámci oficiálních aktivit OSN ani mise UNSMIL. Ke změně přístupu došlo v letech 2014 a 2015, kdy na aktivní scénu libyjské politiky prostřednictvím Komory reprezentativců vstoupil generál Haftar. Jak již bylo zmíněno výše, došlo k propuknutí nových bojů a k opětovnému rozdělení země. V roce 2015 na tuto situaci Rada bezpečnosti zareagovala podporou vzniku Vlády národní jednoty, kterou Rada bezpečnosti aktivně podporuje dodnes.

4. Úvaha o užití vhodnějšího modelu

Hlavním cílem této práce je najít, co možná nejlepší řešení pro rychlé vyřešení krizové situace v Libyi, na což se důsledně zaměřuje tato kapitola. Je však na místě poznamenat, že je to velmi obtížný cíl, neboť se na řešení stejného problému zaměřují i politici a odborníci největších světových organizací a skupin, především OSN, NATO a EU. V podstatě nelze konstatovat, že by z hlediska ukončení problematické situace v Libyi byli příliš úspěšní. Výše zmínění lidé jsou však velmi rozsáhlým způsobem limitováni ve své práci. Především děním na mezinárodním poli, ale také chartami svých organizací, či jinými pravidly. Velkou limitací je také rozmanitá variabilita záměrů, které dané organizace ve spojení s Libyí zamýšlejí. Dalším aspektem, který velmi souvisí s předchozím bodem, je také rezistence členských států těchto organizací k poskytování vojenských a finančních prostředků samotným organizacím s ohledem na dané operace a znalosti situace v Libyi²⁸. Tyto a další problematické aspekty a limitace reálného nasazení všech dostupných možností jsou v rámci této práce zanedbány a způsoby řešení libyjské situace a ukončení krize jsou zde prezentovány v souladu s výzkumem Jamese Kurtha čistě akademickým způsobem.

Prvním modelem, kterým se tato kapitola zabývá je podpůrný model. Ten v rámci této práce není uvažován, neboť jak již bylo výše vícekrát zmíněno, v Libyi je od roku 2014-2015 do současnosti užíván podpůrný plus model a z tohoto modelu se, podle profesora Kurtha, již k čistě humanitárnímu podpůrnému modelu nelze vrátit. Nepříliš pozitivní výsledky aktuálně užívaného podpůrného plus modelu jsou shrnuty v rámci třetí kapitoly a se zbývajícimi dvěma modely bude právě tento model komparován na konci této kapitoly. Pro účely využití absenčního a rekonstrukčního modelu tato práce vychází především z kvantitativní studie Roye Lindeckerera *The Consequences of Negotiated Settlements in Civil Wars*, který se věnuje „*důsledkům ukončení občanských válek sjednaným vyrovnáním, nebo vojenským vítězstvím*“ (Lindecker 1995). Jeho pohled lze tedy interpretovat v souladu se všemi třemi uvažovanými Kurthovými modely, neboť ke sjednanému vyrovnání může dojít v případě absence mezinárodních organizací a zároveň i při jejich účasti²⁹, na druhé straně se pak nachází vojenské vítězství, kterého lze opět dosáhnout, jak při účasti mezinárodních organizací, tak i při jejich absenci³⁰.

---

²⁸ Například náklady na operaci Unified protector dosahovaly 6,2 mil. EUR měsíčně (23. 3. 2011 – 31. 10. 2011, dohromady se jednalo o náklady přesahující 43,4 mil. EUR) a použito bylo asi 8 000 vojáků (NATO 2011).

²⁹ Podpůrný plus model a absenční model.

³⁰ Absenční a rekonstrukční model.

V rámci komparace možností při ukončení válek je nutné rozlišovat mezi válkami občanskými a mezistátními, neboť „*mezinárodní oponenti totiž nakonec pravděpodobně ustoupí zpět na svá území, zatímco členové obou stran v občanských válkách musí žít vedle sebe a pracovat dohromady ve společné vládě potom, co zabíjení skončí*“ (tamtéž). Je tedy velmi důležité, aby strany vytvořily společný kompromis. A to jak v případě sjednaného vyrovnání, tak i v případě vojenského vítězství jedné ze stran. Situace v Libyi je však zkomplikována tím, že obě strany mají v rámci mezinárodního prostředí své spojence, kteří těmto stranám poskytují pomoc, a to převážně pomoc finanční a vojenskou, z tohoto důvodu je situace o poznání komplikovanější. I proto je namístě položit otázku, jak občanské války končí. Lindecker se tuto otázku snaží odpovědět vícero způsoby. Jedním z nich je i otázka, zda občanské války vůbec končí, neboť existují „*případy, kde je vnitřní násilí nekonečné, či se táhne dekády i déle*“ (tamtéž). Tento způsob je zde zanedbán, neboť cílem této práce je předložení funkčnějšího modelu, a to především ze strany mezinárodních organizací, konkrétně OSN.

Dalším pohledem, který Lindecker přináší, je způsob vypořádání se s rebely vnitřní války v reakci na Zartmanovu práci *No war will ever end*. Jejich potrestání, či dohoda s nimi. V případě Libye je však velmi těžké soudit, kdo tyto rebely zastupuje. Lze se přiklonit na dvě strany. Pozorovatel, který je zastáncem demokratizace Libye a vytvoření moderní západní vlády se nejspíše přikloní na stranu GNA a OSN. Naopak, pozorovatel, který je zastáncem arabské tradice vedení státu se nejspíše přikloní na stranu HoR a LNA generála Haftara. Cílem této práce však není tyto dva různé pozorovatele soudit, ale spíše přinést pohled na model, který by mohl pomoci ke sjednocení země a ukončení konfliktu jakýmkoliv způsobem. Na položenou otázku, jak tedy lze občanskou válku ukončit, je možné odpovědět, že „*války, které skončily, byly rozděleny mezi (1) ty, které skončily vojenským vítězstvím a (2) ty, které skončily jakoukoliv formou sjednaného vyrovnání*“ (tamtéž). Lindecker upozorňuje na aspekt věrohodnosti organizace, která může sloužit jako prostředník pro vyjednávání, to však v případě Libye není relevantní, neboť pro vyjednávání lze využít neutrální prostředí OSN.

Je také nesmírně důležité zmínit důsledky obou možností ukončení občanských válek a zmínění jejich rozdílů, neboť jak již bylo zmíněno výše, pro určení vhodnějšího modelu je to velmi pravděpodobně ten nejvíce rozhodující aspekt. Lindecker zmiňuje především počet obětí a sdílení moci v případě sjednaného vyrovnání. Pro jeho přesné interpretace zde bohužel není prostor, avšak alespoň velmi stručně je nutné je zde krátce představit. Z hlediska počtu obětí je „*nejsnazším způsobem, jak zredukovat jejich počet, kapitulace*

jedné ze stran“ (tamtéž), což by v případě Libye muselo znamenat použití absenčního modelu. Z hlediska sdílení moci mají „sjednaná vyrovnání spíše tendenci se svrhnout v rozsáhlé násilí, nežli v případě vojenských vítězství“ (tamtéž), což by v případě Libye muselo znamenat použití rekonstrukčního modelu. Tyto argumenty podkládá i Wagnerovou hypotézou „sjednaná vyrovnání občanských válek mají větší potenciál ke svrnutí se, než vojenská vítězství [...], neboť [po vojenském vítězství a odstranění vedoucích organizací jedné ze stran] má opozice větší obtíže při spuštění nové války“ (tamtéž). Tento pohled je v případě Libye nesmírně důležitý, neboť přesně k této situaci v Libyi došlo v období mezi občanskými válkami mezi lety 2011-2014, kdy se sjednanou dohodu nepodařilo prosadit mezi všemi skupinami obyvatel země. K podobným závěrům došel Lindecker v rámci své kvantitativní studie, kdy „tři čtvrtiny těchto případů (34 z 46 [výzkum důsledků 46 občanských válek]) nebyly obnoveny. Obnoveno bylo 5 % občanských válek zakončených vojenským vítězstvím, zatímco bylo obnoveno 50 % těchto válek v případě sjednaného vyrovnání“ (tamtéž).

V tuto chvíli je nutné poznamenat, že je jen velmi těžké použít tuto statistiku v hledání vhodnějšího modelu pro ukončení konfliktu v Libyi, neboť jak předchozí zkušenost ukázala, po ukončení občanské války vojenským vítězstvím v roce 2011 došlo k další občanské válce. Je však nutné zvážit, zda se opravdu jednalo o vojenské vítězství. Lze se domnívat, že o konci zmíněné války nelze uvažovat jako o vítězství, neboť došlo pouze k ukončení konfliktu způsobem likvidace vedoucí organizace, či v tomto případě vůdce jedné ze stran, a to navíc externí organizací, jejíž angažovaní členové nebyli a ani nemohli být součástí postižených libyjských stran. Země však byla zanechána v relativním bezvládí bez vedení jakoukoliv stranou. Proto je tato statistika v rámci této práce považována za relevantní.

Je jen velmi obtížné zaměřit se na důsledky, které by mohly různé modely v Libyi způsobit. Z hlediska předchozího vývoje je lze však alespoň částečně odhadnout. Jak již bylo v předcházející kapitole prokázáno, aktuálně užívaným modelem v Libyi je podpůrný plus model. Je jen velmi těžké odhadovat, jaké důsledky by tento model mohl přinést do budoucna. Organizace OSN, stejně jako další státy, které v Libyi OSN svou aktivní účastí podporují, vykazují silnou snahu občanskou válku ukončit a zemi sjednotit. Hlavní motivací mediace v předcházejících letech byla migrační politika EU. Migrační krize byla velmi důležitým aspektem, jak pro Evropu, tak pro vedoucí organizace v Libyi. Problém však nastává s ustupující vlnou migrace, která s sebou odnáší i motivaci států EU do situace v Libyi aktivně zasahovat, a navíc nejzásadnější dohody ohledně uprchlických táborů již

byly uzavřeny a vyřešeny. Lze se tedy domnívat, že použití tohoto modelu v Libyi do budoucna, bude mít pravděpodobně stejné výsledky jako v současné době. K ukončení konfliktu a vyřešení krize tak nejspíše v nejbližších letech nedojde. Lze však říci, že užíváním tohoto modelu OSN alespoň brzdí postup LNA a může tak aktivně humanitárně pomáhat obyvatelům země a snížit tak počet obětí tamní občanské války.

V případě zbývajících modelů je důležité zaměřit se na důsledky, které by mohly způsobit. Jedná se především o rychlost ukončení konfliktu a počet obětí, který by s sebou tyto metody řešení mohly přinést. Podstatný je také model vládnutí, který by modely mohly způsobit. V případě použití absenčního modelu, by muselo dojít ke stažení všech probíhajících operací mezinárodních organizací, a to včetně zastavení humanitární pomoci. Pokud by vývoj, který je načrtnut v předcházející kapitole pokračoval, potom by velice pravděpodobně došlo k pokračování snah LNA generála Haftara. Jeho postup by byl ulehčen, neboť západ aktuálně podporovaný OSN by o tuto podporu přišel. Lze se tedy domnívat, že by LNA pokračovala v ofenzivě do doby, dokud by nedobyla celou zemi. Jaké by to mělo důsledky? Je možné, že po odchodu mezinárodních organizací by západ Libye dobrovolně kapituloval a přidal se k Haftarovi, nebo by s ním naopak bojoval i nadále. Důsledky v počtu obětí zde tedy nelze odhadnout příliš přesně. Pravděpodobnější je však varianta pokračující války, která však v Libyi probíhá i dnes. Počet obětí by tedy nemusel nutně stoupat rychleji, než je tomu nyní. Vzhledem k vojenské převaze LNA lze uvažovat, že by mohlo dojít k brzkému vojenskému vítězství a ukončení konfliktu. V rámci uvažování nad budoucím modelem vládnutí je přechod k demokracii v tomto případě velmi nepravděpodobný, neboť dle současných projevů Haftara a jeho minulosti by pravděpodobně došlo k nějaké formě vojenského autoritativního státu.

Naopak, v rámci rekonstrukčního modelu by musely být operace mezinárodních organizací rozšířeny, a musely by směřovat k totální přestavbě celého systému s výrazným použitím síly. Zde je velmi těžké polemizovat o počtu obětí, neboť by velmi záleželo, jakou formu vládnutí by se tyto organizace snažily vytvořit. Zda by byly v souladu s libyjskou tradicí, či by se snažily nastolit moderní demokratický systém, a zda by obyvatelé Libye s takovými změnami masově souhlasili. V tomto případě by také muselo dojít k likvidaci LNA a k represivním opatřením proti jejím představitelům. Z hlediska rychlosti ukončení konfliktu je nutné zmínit, že kompletní přestavbu systému nelze provést přes noc, neboť je nutné přesvědčit obyvatele země a do nových institucí je nějakou formou zapojit. Použití tohoto modelu je však krajně nepravděpodobné, a to nejen kvůli zmíněné neochotě členských států poskytovat vojenské a finanční prostředky, ale také kvůli vztahům v rámci

mezinárodního prostředí, neboť jak již bylo také zmíněno, LNA v mezinárodním prostředí získala podporu také, i když neoficiální. To by mohlo značně zkomplikovat nasazení takového modelu, neboť by muselo být schváleno Radou bezpečnosti.

Je nutné zmínit, že tato práce se zabývá změnou používaného modelu a práce zaměřená na užití jiného modelu od samotného počátku občanské války v roce 2014 by pravděpodobně měla diametrálně odlišné výsledky. V rámci této práce byly formulovány tři hypotézy:

H1: „Použití podpůrného modelu je v případě Libye efektivnější než použití ostatních tří modelů.“

H2: „Použití absenčního modelu je v případě Libye efektivnější než použití ostatních tří modelů.“

H3: „Použití rekonstrukčního modelu je v případě Libye efektivnější než použití ostatních tří modelů.“

S ohledem na předcházející výsledky této práce je možné částečně hypotézy ověřit. Z hlediska, co nejrychlejšího ukončení konfliktu v Libyi, ovšem bez ohledu na důsledky by nejpravděpodobněji nejefektivnějším řešením byl přechod na absenční model. Tedy potvrzení hypotézy H2, což by v případě vojenského vítězství částečně podpořil i Lindeckerův výzkum. Použití rekonstrukčního modelu je z výše zmíněných důvodů jen velmi těžko představitelné a aktuální podpůrný plus model je vhodnější spíše pro dlouhodobý management situace.

Po zhodnocení hypotéz je nutné poznamenat, že výsledkem této práce je odhad vývoje budoucí situace založený na předchozí zkušenosti. Odhad založený na čemkoliv, co nelze kvantitativně ověřit je však pouhým odhadem a z hlediska statistické významnosti je tak tento odhad jen velmi těžko potvrditelný. Z tohoto důvodu lze konstatovat, že bohužel žádnou z výše tří zmíněných hypotéz nelze potvrdit ani vyvrátit.

Závěr

V rámci této práce byly představeny dva koncepty a jejich důsledky pro vývoj situace v Libyi. Prvním z nich byl model R2P, který byl v Libyi použit v revolučním a porevolučním období února 2011. V první výzkumné kapitole byl objasněn vývoj situace, příčiny revoluce a důsledky, které R2P v Libyi způsobilo. Koncept R2P využila organizace NATO, a to především z důvodu podpory OSN a naplnění požadavků Rezolucí 1970 a 1973 Rady bezpečnosti OSN. Mezi hlavní příčiny, proč vůbec k revoluci v Libyi došlo, patřil především ekonomický rozvoj obyvatel země, který nebyl naplňován a občané tak žili v relativní chudobě. I přes sliby tehdejšího představitele státu Muammara Kaddáfího došlo k nepokojům a rozdělení země na dvě části. Konkrétně na západ, který bojoval proti východu podporujícímu oficiální vládu.

Další důležitou příčinou této revoluce byla inspirace z okolních arabských států, ze kterých se vlna revoluce přelila v rámci takzvaného Arabského jara. Mezinárodní společenství bylo poměrně znepokojeno situací a rozhodlo situaci řešit, a to právě prostřednictvím půdy OSN a konkrétně pak za pomoci Rady bezpečnosti. Hlavní problémy, které mezinárodní společenství v Libyi pozorovalo a odmítalo, bylo především bezprostřední násilí na obyvatelích země. Kterými podle původních informací měli být především nenásilně protestující, což však bylo později v rámci médií vyvráceno, neboť protestující byli ozbrojení a orgány libyjské bezpečnosti zpočátku násilí využívaly jen proti těmto ozbrojeným protestujícím, zatímco proti nenásilným používali neletálních zbraní. Z tohoto důvodu se Rada bezpečnosti rozhodla vydat první reakci ve formě Rezoluce 1970 a 1973, kterou byla de facto autorizována humanitární intervence. Spojené státy se prostřednictvím svých diplomatických vztahů s ostatními významnými členy organizace NATO rozhodly reagovat a bezprostředně vyslaly své jednotky, které měly násilí potlačit a zabezpečit oficiální organizace. Zpočátku se však nejednalo o oficiální misi zaštitěnou mezinárodním vedením NATO, ale o dohodnutou misi Oddysey Dawn.

Vzhledem k neschopnosti této mise dlouhodobě a kontrolovaně udržet situaci a udržet vládní jednotky mimo města bylo zjištěno, že situace je značně komplikovanější a o měsíc později byla ustanovena oficiální mise NATO Unified Protector. V rámci následujících měsíců se jednotkám této operace podařilo dobýt západ země a zatlačit tak tehdejší vládní představitele na jih země, kde stále existovala jejich podpora. V říjnu 2011 se povstalcům podporovaným právě touto misí podařilo dopadnout Muammara Kaddáfího a po několika dnech ho na konci října popravit. Bezprostředně po vyvrcholení této situace

došlo k ukončení mise Unified Protector a ke stažení jednotek NATO, neboť cíl této mise byl naplněn. Problémem, který tato mise způsobila, bylo především zanechání země ve stavu relativního bezvládní, pouze s ne příliš podporovanou přechodnou vládou. Země tedy zůstala rozpolcena a situaci musela následně řešit Rada bezpečnosti OSN se svou misí UNSMIL. Mise Nato však dosáhla i poměrně pozitivních výsledků, a to sice pomoc s bezpečností humanitárních pracovníků a zdravotnických táborů a přispěla tak k záchraně velkého množství životů civilních obyvatel.

Druhým konceptem, na který se tato práce primárně zaměřuje jsou modely humanitárních intervencí podle Jamese Kurtha. Cílem druhé kapitoly bylo shrnout a vysvětlit následující vývoj situace v Libyi, působení mise organizace OSN a zodpovězení na otázku, jaký z modelů humanitárních intervencí OSN v Libyi používá. OSN se sama zapojila do dění v Libyi v létě 2011, především z důvodu obnovit a případně pomoci politickým institucím, nikoliv na samotné humanitární operace, neboť jejich samotná organizace byla v rukou mise Unified Protector. OSN však pomáhala s organizací vybavení a legislativy v rámci rezolucí pro tuto misi. Jedním z prvních úspěchů OSN byla pomoc s formací Národní přechodné rady, která po smrti Kaddáfího v říjnu 2011 potvrdila svůj záměr připravit volební zákony a vyhlásit volby do nového, stále však přechodného Všeobecného národního kongresu. Po zvládnutí všech problémů s úpravou ústavy a zavedení volebních zákonů byly vyhlášeny volby na srpen 2012. Mezitím OSN ustanovila svou podpůrnou misi UNSMIL, která měla na tyto náležitosti dohlížet. Všeobecnému národnímu kongresu byla z Národní přechodné rady mírově předána moc a zdálo se, že je tímto situace vyřešena i bez velkých zásahů Rady bezpečnosti. V důsledku tohoto předání byla stažena, či omezena i celá řada mezinárodních embarg dříve uvalených na Libyi.

Situace se však začala znovu komplikovat po tom, co se ukázalo, že vláda není příliš úspěšná při formování politiky a situace občanů tak zůstala v de facto nezměněném stavu. K tomuto se přidal i nárůst islamismu ve východní části země během zimy a jara 2014. V tomto období se veřejně začal projevovat Khalífa Haftar, který spustil svou Operaci Dignity a pomohl tak islamistům vytlačit z měst. To vše za podpory Všeobecného národního kongresu a OSN. V červnu 2014 pak proběhly volby do Komory reprezentativců, která se však brzy stala pouhým nástrojem Haftara a jeho Libyjské národní armády. Takto došlo k dalšímu rozdělení země, neboť západ ovládala vláda podporovaná OSN a východ vláda kontrolovaná Haftarem. Ten se však zaměřil na sjednocení země hrubou silou, a to sice prostřednictvím své armády a započal tak ofenzivu směrem na západ s omluvou, že jeho snaha míří na boj proti terorismu a likvidaci islamistů. Dohody uzavřené mezi Komorou

reprezentantů a Všeobecným národním kongresem však nerespektoval a dodnes nerespektuje. Na tuto situaci Rada bezpečnosti zareagovala vytvořením Vlády národní jednoty, která nahradila Obecná národní kongres a byla jménem OSN určena jako jediná oficiální vláda Libye. Tento čin však neměl téměř žádné výsledky. V následujících letech proběhlo několik snad o dohodu. Nejvýraznějším pokusem byla mediace zprostředkovaná francouzským prezidentem Macronem. Důvodem této mediace byla snaha vyřešit migrační problémy v Evropské unii. Došlo sice k situaci, kdy Komora reprezentativců Vládu národní jednoty uznala, v realitě však tento akt neměl žádný význam, kromě dohody Evropské unie s Haftarem, který částečně pomohl zabezpečit uprchlické tábory.

Hlavním cílem této práce byla snaha pomoci s řešením situace v Libyi pomocí změny aktuálně užívaného modelu dle Jamese Kurtha. V rámci druhé kapitoly bylo použití těchto modelů rozděleno na dvě části, či fáze. Jako první fázi lze účast OSN v Libyi od porevolučního dění v srpnu 2011 až do aktivní snahy založit Vládu národní jednoty mezi lety 2015 a 2016. V této fázi Rada bezpečnosti používala prostředky, které lze označit jako podpůrný model. Při snaze založit zmíněnou instituci již však šlo o aktivní pomoc a zasahování do politické situace v této zemi. Tuto druhou fázi lze zastřešit podpůrným plus modelem, který je v Libyi užíván dodnes. V rámci návrhu efektivnějšího modelu z hlediska, co nejrychlejšího ukončení konfliktu, tak bylo možné zvažovat pouze tři ze čtyř modelů humanitárních intervencí, neboť z podpůrného plus modelu se na čistě podpůrný model nelze vrátit.

V rámci této práce bylo prokázáno, že výsledky aktuálně používaného modelu jsou značně nedostatečné, tudíž bylo nutné zvážit zbývající dva modely. Rekonstrukční model pak byl vyřazen, neboť po zvážení prostředků a situace v mezinárodním společenství je poměrně zřejmé, že zavedení tohoto modelu je takřka neproveditelné. Navíc dle studie Roye Lindeckera je použití tohoto modelu méně efektivní, neboť existuje značně vyšší pravděpodobnost znovuoobnovení konfliktu, než je tomu v případě absenčního modelu. Absenční model by v tomto případě znamenal stáhnutí všech misí a bezprostřední ukončení všech operací mezinárodních organizací v Libyi. Důsledkem čehož, by velmi pravděpodobně došlo k pokračování ofenzivy Haftarovy Libyjské národní armády a k jeho vojenskému vítězství. V tomto stavu by pravděpodobně došlo k nejrychlejšímu ukončení občanské války, avšak za cenu velkého množství obětí a pravděpodobného zavedení některého z typů autoritativních režimů. Z důvodu, že se zde však jedná o pouhý odhad možného budoucího dění, není bohužel možné potvrdit žádnou z hypotéz.

Z hlediska dostupné literatury lze konstatovat, že všechny použité teoretické práce vysvětlují obsah jejich teorií a konceptů zcela dostatečně. Práce organizací OSN a NATO lze poměrně snadno vyhledat v rámci jejich vlastních databází a významně pomáhají v orientaci svých rozhodnutí a samotných misí, neboť tato rozhodnutí a akce velmi podrobně a zcela dostatečně objasňují ve svých reportech. Situaci v Libyi lze pozorovat v médiích, která Libyi věnují poměrně významný prostor. Z hlediska možného rozšíření této práce lze doporučit zaměření se na odlišné modely a koncepty řešení vnitrostátních či humanitárních krizí, rozšíření o další zde nezmíněné skupiny v Libyi v různých obdobích, či o důvody, které jednotlivé státy donutily zapojit se do řešení libyjské situace.

Prameny a literatura

„Day of Rage kicks off in Libya“ Aljazeera, 17. 2. 2011 (online). Dostupné z: <<https://www.aljazeera.com/news/africa/2011/02/201121755057219793.html>> (16. 11. 2019)

Garamone, Jim. 2011: b. *Coalition Launches Operation Odyssey Dawn*, (online). Washington: U.S Department of Defense. Dostupné z: <<https://archive.defense.gov/news/newsarticle.aspx?id=63225>> (18. 11. 2019)

Garamone, Jim. 2011: c. *Gadhafi's Troops Retreat from Benghazi*, (online). Washington: U.S Department of Defense. Dostupné z: <<https://archive.defense.gov/news/newsarticle.aspx?id=63249>> (18. 11. 2019)

Garamone, Jim. 2011: a. *U.S., Allies to Enforce U.N. Security Resolution on Libya*, (online). Washington: U.S Department of Defense. Dostupné z: <<https://archive.defense.gov/news/newsarticle.aspx?id=63221>> (18. 11. 2019)

Holzgrefe, J. L., Robert O. Keohane. 2003. *Humanitarian Intervention: Ethical, Legal and Political Dilemmas*. Cambridge: Cambridge University Press.

International Commission on Intervention and State Sovereignty. 2001. *The Responsibility to Protect*. International Development Research Centre: Ottawa.

„Khalifa Haftar: The Libyan General with big Ambitions“ BBC, 8. 4. 2019. Dostupné z: <<https://www.bbc.com/news/world-africa-27492354>> (2. 12. 2019)

Kuperman, Alan J. NATO's Intervention in Libya: A Humanitarian Success? In: Hehir, Aidan, Robbert Muray (eds.). *Libya: The Responsibility to Protect and the Future of Humanitarian Intervention*. Londýn: Palgrave Macmillan, 2013

Kurth, James. 2001. *Models of Humanitarian Intervention: Assessing the Past and Discerning the Future*, (online). FPRI. Dostupné z:

<<https://www.fpri.org/article/2001/08/models-of-humanitarian-intervention-assessing-the-past-and-discerning-the-future/>> (12. 4. 2019)

Krauthammer, Charles. 1999. *The Short, Unhappy Life of Humanitarian War*, (online). The National Interest. Dostupné z: <<https://nationalinterest.org/article/the-short-unhappy-life-of-humanitarian-war-835>> (13. 4. 2019)

„Libya's Constitution of 2011 with Amendments through 2012“ Constitute, 2012 (online). Dostupné z: <https://constituteproject.org/constitution/Libya_2012?lang=en> (26. 11. 2019)

„Libya Elections 2012 Results: Libyans Vote for First Time in Nearly 50 Years“ MIC, 2012 (online). Dostupné z: <<https://www.mic.com/articles/10574/libya-elections-2012-results-libyans-vote-for-first-time-in-nearly-50-years>> (24. 11. 2019)

„Libya’s New Rulers Declare Country Liberated“ BBC, 23. 10. 2011: b (online). Dostupné z: <<https://www.bbc.com/news/world-africa-15422262>> (25. 11. 2019)

„Libya protests: Second city Benghazi hit by violence“ BBC, 16. 2011: a (online). Dostupné z: <<https://www.bbc.com/news/world-africa-12477275>> (19. 11. 2019)

„Libya: Unemployment rate from 1998 to 2018“ Statista, 12. 8. 2019 (online). Dostupné z: <<https://www.statista.com/statistics/808770/unemployment-rate-in-libya/>> (10. 11. 2019)

Lindecker, Roy. „The Consequences of Negotiated Settlements in Civil Wars“. *The American Political Science Review*. 1995, 89(3).

„Macron Outplays the UN on Libya“ EoE, 9. 8. 2017 (online). Dostupné z: <<https://www.eyes-on-europe.eu/macron-outplays-the-on-libya/>> (2. 12. 2019)

Manfreda, Primoz. 2019. *10 Reasons for the Arab Spring*, (online). THOUGHTCO. Dostupné z: <<https://www.thoughtco.com/the-reasons-for-the-arab-spring-2353041/>> (10. 11. 2019)

Mueller, Karl, Gregory Alegi, Christian Anrig (et al). 2015. *Precision and Purpose: Airpower in the Libyan Civil War*, (online). RAND. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/10.7249/j.ctt16f8d7x.20?seq=1#metadata_info_tab_content> (12. 11. 2019)

Mushtaq, Abdul Qadir. Muhammad Afzal. 2017. *Arab Spring: Its Causes And Consequences*, (online). JPUHS. Dostupné z: <http://pu.edu.pk/images/journal/HistoryPStudies/PDF_Files/01_V-30-No1-Jun17.pdf> (3. 3. 2020)

NATO. 2011. *Operation Unified Protector Final Mission Stats*. (online). NATO: Brusel. Dostupné z: <https://www.nato.int/nato_static/assets/pdf/pdf_2011_11/20111108_111107-factsheet_up_factsfigures_en.pdf> (14. 12. 2019)

Raghavan, Sudarsan. 2017. *These Libyans were once linked to al-Qaeda. Now they are politicians and businessmen*, (online). Washington Post. Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/world/middle_east/these-libyan-ex-militiamen-were-once-linked-to-al-qaeda-now-they-wield-power-in-a-new-order/2017/09/27/8356abf8-97dd-11e7-af6a-6555caeb8dcestory.html> (3. 3. 2020)

Security Council. 2011: a. *Resolution 1970 (2011)*. (online). United Nations: San Francisco. Dostupné z: <[https://undocs.org/S/RES/1970\(2011\)](https://undocs.org/S/RES/1970(2011))> (19. 11. 2019)

Security Council. 2011: b. *Resolution 1973 (2011)*. (online). United Nations: San Francisco. Dostupné z: <[https://undocs.org/S/RES/1973%20\(2011\)](https://undocs.org/S/RES/1973%20(2011))> (19. 11. 2019)

Security Council. 2011: c. *Resolution 2009 (2011)*. (online). United Nations: San Francisco. Dostupné z: <[https://undocs.org/S/RES/2009\(2011\)](https://undocs.org/S/RES/2009(2011))> (22. 11. 2019)

Security Council. 2011: d. *Resolution 2016 (2011)*. (online). United Nations: San Francisco. Dostupné z: <[https://undocs.org/S/RES/2016\(2011\)](https://undocs.org/S/RES/2016(2011))> (22. 11. 2019)

Security Council. 2011: e. *Resolution 2017 (2011)*. (online). United Nations: San Francisco. Dostupné z: <[https://undocs.org/S/RES/2017\(2011\)](https://undocs.org/S/RES/2017(2011))> (24. 11. 2019)

Security Council. 2011: f. *Resolution 2022 (2011)*. (online). United Nations: San Francisco. Dostupné z: <[https://undocs.org/S/RES/2022\(2011\)](https://undocs.org/S/RES/2022(2011))> (24. 11. 2019)

Security Council. 2012. *Resolution 2040 (2012)*. (online). United Nations: San Francisco. Dostupné z: <[https://undocs.org/S/RES/2040\(2012\)](https://undocs.org/S/RES/2040(2012))> (26. 11. 2019)

Security Council. 2013. *Resolution 2095 (2013)*. (online). United Nations: San Francisco. Dostupné z: <https://unsmil.unmissions.org/sites/default/files/UNSMIL_UNSCR%202095_En_0.pdf> (26. 11. 2019)

Security Council. 2014. *Resolution 2144 (2014)*. (online). United Nations: San Francisco. Dostupné z: <<https://unsmil.unmissions.org/sites/default/files/UNSCR-2144.pdf>> (26. 11. 2019)

Security Council. 2015. *Resolution 2238 (2015)*. (online). United Nations: San Francisco. Dostupné z: <https://unsmil.unmissions.org/sites/default/files/UNSCR223810September2015_0.pdf> (26. 11. 2019)

Security Council. 2016. *Resolution 2278 (2016)*. (online). United Nations: San Francisco. Dostupné z: <<https://unsmil.unmissions.org/sites/default/files/SRES2278.pdf>> (26. 11. 2019)

„State Sponsors: Libya“ CFR, 1. 12. 2005 (online). Dostupné z: <<https://www.cfr.org/background/state-sponsors-libya>> (3. 3. 2020)

„The Rise of Libya’s Renegade General: How Haftar Built his War Machine“ MEE, 14. 5. 2019 (online). Dostupné z: <<https://www.middleeasteye.net/news/rise-libyas-renegade-general-how-haftar-built-his-war-machine>> (27. 11. 2019)

„The Challenge of Humanitarian Intervention Since Rwanda“ CFR, 6. 4. 2014 (online). Dostupné z: <https://www.cfr.org/councilofcouncils/global_memos/p33324> (12. 4. 2019)

United Nations. 1945. *Charter of the United Nations*. (online). United Nations: San Francisco. Dostupné z: <<https://www.refworld.org/docid/3ae6b3930.html>> (13. 6. 2019)

Urban, M. SAS on Ground during Libya Crisis In: Kuperman, Alan J. NATO's Intervention in Libya: A Humanitarian Success? In: Hehir, Aidan, Robbert Muray (eds.). *Libya: The Responsibility to Protect and the Future of Humanitarian Intervention*. Londýn: Palgrave Macmillan, 2013

Abstrakt

Arabské jaro, které v oblasti blízkého východu propuklo v roce 2011, ve velké míře ovlivnilo politiku států v této oblasti. Jednou z nejpostiženějších zemí se stala Libye. Bezprostředně po začátku revoluce v zemi intervenovala vojska NATO a brzy poté se zapojilo také OSN, a to především kvůli porušování lidských práv. Na konci roku 2011 došlo k odstranění libyjského vůdce Muammara Kaddáfího a k vytvoření přechodné vlády. V následujícím roce proběhly volby a byla sestavena vláda, která však nebyla příliš úspěšná. Z tohoto a dalších důvodů proběhla vlna nepokojů, které vedly až k vypuknutí občanské války v roce 2014 a vzrůstu generála Haftara. Tato občanská válka nebyla dosud ukončena.

Cílem této práce je analyzovat a objasnit vývoj situace v Libyi. Určit hlavní aktéry občanských válek z let 2011 a 2014 a představit práci mezinárodních organizací (především OSN), které v Libyi od roku 2011 působí. Především se jedná o kladné i záporné výsledky, jichž se jim podařilo dosáhnout. Nejvýznamnějším aspektem této práce je však představit možná řešení pro co nejrychlejší ukončení konfliktu a možné důsledky těchto navrhovaných řešení. Tato práce se opírá o dva významné koncepty užívané pro intervenční politiku mezinárodních organizací. Jedná se o koncept Responsibility to Protect a teorii humanitárních intervencí podle Jamese Kurtha.

Tato práce je z hlediska metodologie případovou studií využívající metody kvalitativního výzkumu. Závěrem tato práce představuje čtyři možné způsoby ukončení občanské války v Libyi, a to pomocí Kurthových modelů humanitárních intervencí, přičemž jsou zde prezentovány možné důsledky na situaci v této zemi.

Klíčová slova: Responsibility to Protect, teorie humanitárních intervencí, James Kurth, Libye, Muammar Kaddáfí, Chalífa Haftar, OSN, NATO

Abstract

Arab spring which started in the area of Middle East in 2011, significantly influenced state politics in states of this area. One of the most affected country became Libya. Troops of NATO were intervening in this country immediately after the start of revolution mainly due to human rights violations. The Libyan leader Muammar Gaddafi was executed, and new transitional government was established in the end of 2011. Elections and new government, which was not very successful, were established in 2012. The new wave of riots took place which led to outbreak of civil war in 2014 and rise of general Haftar. This civil war was not ended yet.

This work focuses on analysis and explanation of situation development in Libya. Then, to determine main actors of civil wars in 2011 and 2014 and to introduce work of international organisations (mainly United Nations) that are present in Libya since 2011. Especially this part speaks about positive and negative results that have been done there. The most significant aspect of this work is an explanation of possible solutions in order to end this conflict in the fastest possible way and to explain possible consequences of this possible solutions. This work leans in two very significant concepts used for intervention politics of international organisations. These concepts are: Responsibility to Protect and a theory of humanitarian interventions by James Kurth.

This work is conceived as a case study with use of qualitative methods. The final part includes four possible ways of how a civil war can be ended in Libya. This was proved in accordance with models of humanitarian interventions by James Kurth and with respect to possible consequences that could appear in this country.

Keywords: Responsibility to Protect, theory of humanitarian interventions, James Kurth, Libya, Muammar Gaddafi, Khalifa Haftar, UN, NATO